

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Viides koheesiokertomus”

(2011/C 166/07)

ALUEIDEN KOMITEA

- on tyytyväinen siihen, että tulevalla koheesiopolitiikalla voidaan kattaa kaikki Euroopan alueet kehitystasosta riippumatta, ja kannattaa sellaisen uuden alueiden väliluokan käyttöönottoa, joka perustuu yhdenmukaisen kohtelun periaatteeseen.
- toivoo, että BKT:tä täydentävät indikaattorit voidaan ottaa huomioon koheesiopolitiikan täytäntöönpanossa ja arvioinnissa, jotta tuodaan paremmin esiin kunkin alueen kehitystaso.
- toistaa esittämänsä toiveen, että ESR säilytetään osana rakennerahastoja koheesiopolitiikan puitteissa, ja katsoo, että rahastoton tukitoimien täytäntöönpano on alueellistettava.
- esittää toivomuksen, että alueellisen yhteistyön tavoitetta lujitetaan etenkin rahoituksen osalta, ja kehottaa jakamaan ohjelmien määrärahat yhteisötasolla eikä enää jäsenvaltioittain.
- kannattaa yleisperiaatetta nivoa koheesiopolitiikka Eurooppa 2020 -strategian tavoitteisiin, mutta muistuttaa, ettei koheesiopolitiikka saa palvella yksinomaan Eurooppa 2020 -strategiaa, kun otetaan huomioon politiikalle perussopimuksessa määrätyt tavoitteet.
- toivoo, että alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite konkretisoituu siten, että EU:n ”toimintovalikkoon” määritetään territoriaalinen ensisijaislinja täydentämään Eurooppa 2020 -strategiaan liittyvää aiheistoa.
- antaa tukensa sille, että laaditaan yhteinen strategiakehys, ja ehdottaa, että kunkin jäsenvaltion alue- ja paikallisyhteisöt osallistuvat kehittämis- ja investointikumppanuuksiin monitasoisen hallinnon periaatteiden mukaisesti.
- vastustaa nk. ulkoista makrotaloudellista ehdollisuutta koskevia sääntöjä sekä ehdotusta ottaa käyttöön suoritusvaraus. Komitea hyväksyy uusien, tulosperusteisten tukiehtojen käyttöönoton, kunhan valittavat perusteet ovat yleisluonteisia, oikeudenmukaisia ja oikeasuhtaisia ja perustuvat yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen.

Esittelijä:	Michel DELEBARRE (FR, PSE), Dunkerquen kaupunginjohtaja
Viiteasiakirja:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikeskustelulle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevän viidennen kertomuksen päätelmät: koheesiopolitiikan tulevaisuus
	KOM(2010) 642 lopullinen

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. suhtautuu myönteisesti taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevän viidennen kertomuksen julkaisemiseen; se on **oivallinen lähtökohta keskustelulle**, jota käydään vuoden 2013 jälkeisen koheesiopolitiikan suuntaviivoista.

2. myöntää, että Euroopan komissio on tarkastellut perusteellisesti tässä ensimmäisessä Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen laaditussa koheesiokertomuksessa etenkin alueellisen yhteenkuuluvuuden tunnustamista yhdeksi unionin pää tavoitteista. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, että kertomus perustuu olennaisilta osin tilastotietoihin, jotka ovat peräisin Euroopan unionia vuodesta 2008 lähtien koetellutta **finanssi-, rahoitus- ja sosiaalista kriisiä** edeltäneeltä ajalta. Komitea edellyttää, että seuraavan ohjelmakauden pohjana käytetään kriisin puhkeamisen jälkeiseltä ajalta peräisin olevia tilastotietoja, ja kehottaa neuvostoa ja jäsenvaltioita ryhtymään kaikkiin mahdollisiin poliittisiin ja hallinnollisiin toimenpiteisiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä seikka lisää myös tarvetta käyttää muita, täydentäviä ja paremmin ajantasaistettuja indikaattoreita tutkittaessa, kuinka alueet ovat todella kehittyneet, sillä BKT:n kasvu ei yksinään heijasta kriisin todellisia vaikutuksia. Alueiden komitea on jo esittänyt näkemyksensä asiasta lausunnossaan ”BKT ja muut indikaattorit – Edistyksen mittaaminen”. Lausunnossa ehdotetaan kahta kaikenkattavaa indikaattoria, jotka olisivat käytettävissä lyhyellä aikavälillä: kattava ympäristöindeksi ja aluetason yhtenäistetty sosiaalikeskustelu.

3. on tyytyväinen **koheesiopolitiikan saavutuksiin**, sillä sen ansiosta on luotu työpaikkoja, kartutettu inhimillistä pääomaa, tuettu alueen kannalta keskeisten infrastruktuurien rakentamista ja parannettu ympäristönsuojelua. Komitea korostaa, että lisäksi tunnustetaan koheesiopolitiikan vipuvaikutus kilpailukykyyn ja innovointiin, erityisesti koska sen avulla voidaan hyödyntää yksityissektorin tarjoamat mahdollisuudet.

4. toteaa, että vaikka koheesiopolitiikan avulla on kavennettu eroja, Euroopan alueiden välillä ja niiden sisällä **vallitsee edelleen huomattava epätasapaino**. Eroja esiintyy varsinkin infrast-

ruktuurin kehittämisessä, tuloissa, julkisten palveluiden laadussa sekä niiden saatavuudessa. Epätasapainoa kärjistävät etenkin alueisiin eri tavoin vaikuttava talous- ja finanssikriisi, yhä vaativammat haasteet, kuten maailmanlaajuistuminen, työttömyys (varsinkin nuorisotyöttömyys), väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos ja energiariippuvuus.

5. tähdentää näin ollen, että koheesiopolitiikalla on oltava käytössään tavoitteita vastaavat **määrärahat**, siten että se vahvistaa jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason toimenpiteitä, jotta Euroopan alueiden välille syntyy todellinen taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen tasapaino.

6. muistuttaa, että koheesiopolitiikan **yhteisölle tuoma lisäarvo** perustuu ennen kaikkea sen tapaan lähestyä asioita

- **yhteisvastuullisesti** tukemalla unionin laajuista tasapainoista kehitystä
- **strategisesti** kartoittamalla alueen ja sen väestön tarpeiden kannalta keskeiset ja asianmukaiset tavoitteet
- **yhdennetyksi** hyödyntämällä alakohtaisten politiikkojen synergioita tietyllä alueella
- **poikialaisesti** toteuttamalla alueeseen vaikuttavia erilaisia politiikkoja
- **territoriaalisesti** lähtemällä liikkeelle alueellisesta diagnosista, jossa korostetaan kunkin alueen vahvuuksia ja heikkouksia
- **monivuotisesti** määrittelemällä lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteet
- **kumppanuushakuisesti** ottamalla yhteisö-, jäsenvaltio-, alue- ja kuntatasot sekä alueen taloudelliset ja sosiaaliset toimijat mukaan toimenpideohjelmien laadintaan ja täytäntöönpanoon.

7. muistuttaa, että tämän ainutlaatuisen lähestymistavan ansiosta koheesiopolitiikka kykenee paremmin kuin mikään muu unionin politiikka tuomaan Euroopan yhdentymisen näkyviin alueilla ja kansalaisten keskuudessa tarjotessaan näiden tarpeisiin mukautetun ja koordinoitun vastauksen.

Tavoitteena koheesiopolitiikan rakenteen uudistaminen

Kaikille alueille niiden kehitystason mukaan räätälöity koheesiopolitiikka

8. on tyytyväinen siihen, että viidennen koheesiokertomuksen mukaan tulevalle koheesiopolitiikalla voidaan kattaa **kaikki Euroopan alueet** kehitystasosta riippumatta. Korostaa, että rakennerahastoissa on keskityttävä ensisijaisesti heikoimmin kehittyneisiin unionin alueisiin antamalla kuitenkin muille alueille välttämätön tuki, jotta niitä kannustetaan kehittämään kilpailukykyä, työllisyyttä, sosiaalista osallistamista ja kestäväää kehitystä koko unionin sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

9. katsoo, että on syytä suunnitella **uuden alueiden väliluokan** käyttöönottoa niitä alueita varten, joiden BKT on 75–90 prosenttia yhteisön BKT:sta. Järjestelmällä pyritään hillitsemään havaittua kynnysarvon vaikutusta BKT:n ollessa 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta (nykyinen lähentymis- ja kilpailukykytavoitteen välinen tukikelpoisuuskynnys) ja takaamaan alueiden yhdenmukainen kohtelu. On tarpeen ottaa huomioon paitsi niiden alueiden kohtaamat vaikeudet, jotka vuodesta 2013 lukien jäävät ensi kertaa lähentymistavoitteen mukaisen tuen ulkopuolelle, myös niiden alueiden pulmat, joilla on luonteeltaan pysyviä sosioekonomisia vaikeuksia Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden täyttämiseksi, vaikka ovatkin nykyisellä ohjelmakaudella olleet tukikelpoisia kilpailukykytavoitteen perusteella, ja joita vaivaavat huomattavat sisäiset erot. Alueiden, jotka nykyisin saavat lähentymistavoitteeseen tai kilpailukykytavoitteeseen perustuvaa tukea tai joilla on käynnissä siirtymävaihe (*phasing in* tai *phasing out*), ei pidä joutua kärsimään po. alueluokan perustamisesta.

10. toistaa ehdotuksensa ottaa huomioon **BKT:n lisäksi täydentäviä indikaattoreita** erityisesti ohjelmien toimeenpanoa ja arviointia ajatellen, jotta tuodaan paremmin esiin kunkin alueen kehitystaso sekä sosiaalisen ja alueellisen koheesion erityisongelmat (aluetasoa alempana ilmenevät erot, tulovaihtelu, työttömyysaste, yleishyödyllisten palveluiden saatavuus, liikennevälineiden käyttömahdollisuus ja niiden yhteentoimivuus, ympäristön laatu, sosiaalinen hyvinvointi, koulutustaso jne.). Ohjelmakauden puolivälissä tehtävän tarkistuksen (5+5) yhteydessä on voitava ottaa huomioon nämä uudet, BKT:ta täydentävät indikaattorit. Komitea kehottaa Euroopan komissiota laatimaan Eurostatin, ESPONin⁽¹⁾ ja OECD:n keräämien tietojen pohjalta luettelon **alueellisista, sosiaalisista ja ympäristöä koskevista kehitysindikaattoreista**, joita voidaan soveltaa aluetason alapuolella.

Yhdenntyn lähestymistavan lujittaminen

11. kannattaa koheesiopolitiikan **integroitua lähestymistapaa**, jotta voidaan edistää kaikkien rahastojen (koheesiorahastot, EAKR, ESR, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja Euroopan kalatalousrahasto) välistä täydentävyyttä ja helpottaa rahastotoimien täytäntöönpanoa yhdenntyn lähestymistavan pohjalta. Komitea suosittaa kunkin rahaston toiminta-

alojen selkeää määrittelyä. Samoin tulisi määritellä, missä suhteissa EU:n muista – esimerkiksi liikenne- tai ympäristöalan – välineistä maksetut tuet ovat mainittuihin rahastoihin sekä strategisesti tarkasteltuna että käytännön tasolla. Lisäksi olisi määriteltävä selkeät suuntaviivat EU:n tasolla ja luotava koordinoitua tirakenteet kansallisella tasolla ja sitä alemmilla tasoilla.

12. toivoo täsmällisempää tietoa **Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpanomääräyksistä** ja katsoo, että ESR tulisi säilyttää nykyiseen tapaan osana rakennerahastoja koheesiopolitiikan puitteissa ja että ESR:n ja EAKR:n yhteistyötä tulisi tiivistää. Komitea kehottaa tähän viitaten hyödyntämään ristiinrahoitusta ja laatimaan useasta rahastosta (EAKR ja ESR) tuettavia toimintaohjelmia.

13. katsoo, että mikäli ESR:n turvin on määrä edistää Eurooppa 2020 -strategian ja Euroopan työllisyysstrategian tavoitteiden saavuttamista, **rahastoton tukitoimien täytäntöönpano on alueellistettava** ja sisällytettävä kaikilta osin koheesiopolitiikkaan alue- ja paikallistasolla diagnosoitujen tarpeiden pohjalta⁽²⁾. Komitea on tyytyväinen siihen, että koheesiopolitiikasta vastaavien ministereiden epävirallisen kokouksen⁽³⁾ jälkeen annetuissa puheenjohtajavaltio Belgian päätelmissä vaaditaan lujittamaan ESR:n alueellista ulottuvuutta ja siten vahvistamaan sen näkyvyyttä ja edistämään sen sisällyttämistä alueellisiin sosiaalitaloudellisiin strategioihin.

14. toivoo, että **ESR:stä rahoitettavien hankkeiden huomioarvoa** parannetaan alueellistamalla täytäntöönpanoa entisestään ja tukeutumalla tässä yhteydessä hyvin konkreettisiin ja paikallisiin käytännön tarpeisiin. Hankkeiden tunnettuus voidaan näin varmistaa paremmin niitä toteutettuja tiedotus- ja valistustoimia täydentämällä, joiden rahoitus järjestetään yhteisö-, jäsenvaltio- ja aluetasolla annettavan teknisen tuen puitteissa.

15. katsoo, että **EARK- ja ESR-määrärahat olisi jaettava** kansallisella tasolla määrittelyn prosenttiosuuden mukaisesti, jotta taataan ESR-tuen vastaavan taloudellisen ja sosiaalisen koheesion haasteita kussakin jäsenvaltiossa ja kullakin alueella. Alueiden komitea ehdottaa, että jäsenvaltiot jakavat näin asetettujen marginaalien puitteissa rakennerahastomäärärahat (EAKR- ja ESR-määrärahat) jäsenvaltiotasoinn yhteistyössä alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa.

16. katsoo, että vastaisuudessa on tuettava ja yksinkertaistettava **EAKR:n ja ESR:n keskinäistä joustoa** varsinkin uuden yhteisen strategiakehyksen puitteissa ja erityisesti paikallisen kehittämisen sekä kaupunkialueiden ja paikallisyhteisöjen yhdenntyyden suunnitelmien yhteydessä⁽⁴⁾. Lisäksi komitea kehottaa Euroopan komissiota huolehtimaan siitä, että tulevissa säädöshetöduksissa EAKR:n ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) järjestelmät vastaavat toisiaan ja takaamaan näin yhdenntymppi tarkastelutapa maaseutualueisiin nähden.

⁽¹⁾ Euroopan aluekehittämisen seurantaverkosto (*European Spatial Planning Observation Network*, ESPON).

⁽²⁾ Ks. lausunto Euroopan sosiaalirahaston tulevaisuudesta vuoden 2013 jälkeen, Cdr 370/2010, esittelijä: Catuscia Marini (IT, PSE).

⁽³⁾ Liègeissä 22. ja 23. marraskuuta 2010 pidetty epävirallinen ministerikokous.

⁽⁴⁾ Ks. kaupunkialueiden kestäväää kehitystä koskevan asetuksen (EY) N:o 1080/2006 3 artiklan 3 kohta.

Alueellisen yhteistyön lujittaminen

17. kannattaa **viittausta alueelliseen yhteistyöhön**, joka säilyttäisi nykyisen kolmitahaisen rakenteensa, mutta pahoittelee, ettei siitä anneta yksityiskohtaisempaa tietoa. Komitea esittää toivomuksen, että kyseistä tavoitetta lujitetaan seuraavasti:

— lisäämällä siihen varattavia määrärahoja

— antamalla alueellisen yhteistyön ohjelmiin paremmin sopivia erityissääntöjä, joihin sisältyy teknisen avun lisääminen paikallistasolla, tarkastusta ja valvontaa koskevien sääntöjen yksinkertaistaminen, epäsuoria kustannuksia koskevan kiinteämääraisten korvausten järjestelmän saattaminen toimivaksi ja mukauttaminen, yhteisön menoja koskevien sääntöjen määrittely jne.

— tekemällä ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan ohjelmien hallinnointia.

18. kehottaa **jakamaan alueellisen yhteistyön ohjelmien määrärahat yhteisötasolla** eikä enää jäsenvaltioittain. Kyseisten ohjelmien edunsaajien olisi perusteltava nykyistä selvemmin alueellisen yhteistyön ohjelmien tuomat tulokset ja lisäarvo alueilla siirtämällä hyviä käytänteitä ja taitotietoa. Komitea asettaisi etusijaan strategisen, yhteistyöalueiden tasolla yhdenmisen lähestymistavan. Näin jäsenvaltioiden ei tarvitsisi lainkaan harkita määrärahojen palauttamista.

19. kehottaa komissiota sisällyttämään tuleviin lainsäädäntöehdotuksiin säännöksiä, joiden nojalla **ESR** voi osallistua **alueellisiin yhteistyöohjelmiin** rahoittaakseen toimialaansa kuuluvia toimia.

20. odottaa **koheesipolitiikan kaikkien kolmen tavoitteen todella täydentävän toisiaan**. Unionin toteuttamien rajatylittävien, valtioidenvälisen ja alueidenvälisen toimien on täydennettävä aluepoliittisiin ohjelmiin kuuluvien lähentymistavoitteen sekä kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen puitteissa toteutettavia toimia. Aluepoliittisissa ohjelmissa voitaisiin kannustaa etsimään alueelliseen yhteistyöhön tähtäviä toimintalinjoja tai toimenpiteitä muun muassa rajatylittävien tai valtioidenvälisen rakennehankkeiden rahoittamiseksi. Samalla on pyrittävä tehostamaan alueellinen yhteistyö -tavoitteen kaikkien kolmen lohkon koordinoitua.

21. korostaa tarvetta **nivoa alueellisen yhteistyön ohjelmat nykyistä kiinteämmin** alueen toimijoiden yhteisesti laatimiin **aluepoliittisiin strategioihin** ⁽⁵⁾. Komitea katsoo, että valtioidenväliset ohjelmat voivat tukea makroaluestrategioita ja kehitteillä olevia integroitua meristrategioita. Myös rajatylittävät ohjelmat voivat omalta osaltaan tukea parhaillaan toteutettavia

euroregio- ja suurkaupunkistrategioita. Komitea esittää myös, että tarkistetaan merkittävästi ylöspäin 150 kilometrin etäisyyttä koskevaa kriteeriä, jota käytetään luokiteltaessa saaria raja-alueiksi.

22. kehottaa Euroopan komissiota helpottamaan uusia alueellisia kumppanuuksia yksinkertaistamalla ja parantamalla alueidenvälisen yhteistyöohjelmien hallintatapaa. **Alueidenvälisen yhteistyön** parantaminen varmistaa koordinoitua lähestymistavan soveltamisen yhteisiin ongelmiin mutta myös sen, etteivät nykyiset alueelliset rajat rajoita innovatiivisia ratkaisuja.

23. muistuttaa, että **eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä (EAYY)** ⁽⁶⁾ on edelleen arvokas väline, joka helpottaa yhteistyötä etenkin rajatylittävän yhteistyön puitteissa. Komitea katsoo, että EAYY-asetusta on yksinkertaistettava ja siihen on tehtävä mukautuksia tulevassa ohjelmatyössä nykyisen kauden aikana saatujen kokemusten pohjalta. Yksinkertaistamisen kohteita voisivat olla etenkin EAYY:iden henkilöstöön sovellettava lainsäädäntö ja verotus sekä nykyisten menettelyjen keston lyhentäminen. Komitea kannustaa lisäksi myöntämään EAYY:ille nykyistä järjestelmällisemmin kokonaistukia, jotta ne voivat hallinnoida rakennerahastoja ilman välikäsiä.

24. kehottaa Euroopan komissiota parantamaan nykyistä **yhteistyötä EU:n ulkorajoilla**. Erityisesti on tarpeen yksinkertaistaa menettelytapoja ja lisätä yhtäältä EAKR-toimien sekä toisaalta eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineen ENPI:n ja Euroopan kehitysrahaston EKR:n yhteisvaikutusta.

25. korostaa alueellisen yhteistyön keskeistä merkitystä syrjäisimmille alueille, joiden maantieteellinen sijainti EU:n kaukaisimmilla ulkorajoilla on synnä siihen, että tämä kysymys on ehdottoman tärkeä. Komitea esittää, että laaditaan **lähialueita koskeva toimintasuunnitelma**, jotta kyseiset alueet kyetään yhdistämään entistä paremmin omaan maantieteelliseen ympäristöönsä.

Alueiden erityispiirteiden mukaisia strategisia painopisteitä

Nivotaan politiikka joustavammin Eurooppa 2020 -strategiaan

26. korostaa, että koheesipolitiikka voi ja sen tulee olla muiden Euroopan unionin rahoittamien politiikkojen kanssa edelleen keskeisessä osassa tähdätessä Eurooppa 2020 -strategian mukaiseen älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun ja **tuettaessa** unionin **sopuointuista kehitystä** parantamalla kaikkien alueiden omia mahdollisuuksia ja kaventamalla Euroopan alueiden välisiä eroja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 174 artiklan mukaisesti.

⁽⁵⁾ Ks. AK:n omaaloitteinen lausunto aiheesta "Strategia Pohjanmeren ja Englannin kanaalin aluetta varten" – CdR 99/2010 fin (esittelijä Hermann Kuhn, DE, PSE).

⁽⁶⁾ Ks. omaaloitteinen lausunto uusista näkymistä EAYY-asetuksen tarkistukseen, CdR 100/2010 rev. 3, esittelijä: Alberto Nuñez Feijoo (ES, PPE).

27. kannattaa yleisperiaatetta nivoa koheesiopolitiikka **Eurooppa 2020 -strategian tavoitteisiin** ja sen lippulaivahankkeisiin ja edistää näin älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua. Komitea katsoo kuitenkin, että ohjelmakaudella 2007–2013 asiassa on jo toteutettu mittavia ponnisteluja, joita on syytä arvioida, ennen kuin sitoudutaan keskittämään resursseja entisestään.

28. muistuttaa, että **koheesiopolitiikka ei saa palvella yksinomaan Eurooppa 2020 -strategiaa ja kansallisia uudistusohjelmia**, kun otetaan huomioon politiikalle perussopimuksessa määrätty tavoitteet eli Euroopan unionin alueiden välisten taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten erojen kaventaminen. Koheesiopolitiikan tulee näin ollen pohjautua alueiden tilanteeseen, tarpeisiin ja kehityspotentiaaliin.

29. antaa tukensa yleisperiaatteelle, jonka mukaan yhteisö laatii luettelon laajoista temaattisista painopistealoista, mikä korvaisi nykyisen logiikan, jonka mukaisesti rakennerahastotuet ohjataan suppeasti määriteltyihin menoluokkiin. Komitea vastustaa kuitenkin uusissa kansallisissa kehittämis- ja investointikumppanuussopimuksissa sekä toimenpideohjelmissä valittavien **painopisteiden lukumäärän liiallista rajaamista**, sillä paikallis- ja alueviranomaisille on jätettävä riittävästi liikkumavaraa mukauttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet alueittain.

30. katsoo, ettei tiettyjen painopisteiden säätäminen pakolliseksi kuulu Euroopan komission tehtäviin, vaan prioriteetit on määriteltävä aluetasolla sellaisen alueellisen diagnoosin pohjalta, jossa korostetaan alueen vahvuuksia ja heikkouksia. Komitea ei myöskään pidä **aiheellisena määrätä kaikki rakennerahastotoimet keskitettäväksi pelkästään temaattisiin painopistealoihin**, jotka alueiden on valittava yhteisön laatimasta luettelosta. Tällainen sääntö olisi suorastaan yhdenmukainen lähestymistapaa koskevan periaatteen vastainen, sillä sen mukaan kehittämisstrategian tulee perustua useisiin aloihin tehtäviin investointeihin.

31. kehottaaakin Euroopan komissiota huolehtimaan siitä, ettei tulevaan koheesiopolitiikkaa koskevaan sääntelyyn mahdollisesti sisältyvä **temaattisten painopistealojen luettelo** ole liian suppea salliakseen kunkin alueen alueellisen, taloudellisen ja sosiaalisen monimuotoisuuden huomioimisen sekä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kehittämisen Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita pidemmälle.

Huomioidaan alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite käytännössä

32. kannattaa periaatetta **joustavoittaa toimenpideohjelmien organisoimista**, jotta toimia voidaan toteuttaa erilaisilla territoriaalisilla tasoilla (seututasolla, aluetasolla, usealla alueella samanaikaisesti ja makroaluetasolla) alueen erityispiirteiden mukaisesti tai toimivuudeltaan erilaisten alueiden, kuten jokien valuma-alueiden, vuoristoalueiden, saariryhmien jne., mukaisesti. Toimien on kuitenkin perustuttava alueen toimijoiden yhteiseen tahtoon ja eritoten territoriaalisten yhteisöjen haluun toteuttaa yhdessä todellinen alueprojekti kyseenalaistamatta silti aluetason merkitystä.

33. toivoo, että **alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite** konkretisoituu koheesiopolitiikan uudessa rakenteessa siten, että EU:n "toimintovalikkoon" määritetään **territoriaalinen ensisijaislinja** täydentämään Eurooppa 2020 -strategiaan liittyvää aiheistoa, jotta alueellisella koheesiolla voitaisiin taata tasapainoinen maankäytön suunnittelu alueiden keskinäisen riippuvaisuuden ja politiikkojen yleisen johdonmukaisuuden edistämiseksi. Komitea antaa lisäksi tukensa Euroopan komission ehdotukselle **ottaa** kaikilta osin **huomioon erityispiirteitä omaavat alueet** (7).

34. korostaa, että **syrajäsimpiin alueisiin** tulisi edelleen kiinnittää erityistä huomiota viittaamalla niille Lissabonin sopimuksen 349 artiklassa tunnustettuun erityisasemaan. Komitea toteaa, että näiden alueiden rahoituksesta on säädettävä erikseen, jotta ne saavat korvausta tietyistä haitoista, joita ovat kaukainen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto-olot sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista. Tällainen korvaus vaikuttaa välttämättömältä, jotta syrjäisimmät alueet pääsevät nykyistä helpommin sisämarkkinoille samanlaisin ehdoin kuin unionin muut alueet.

35. kannattaa **kaupunkiulottuvuuden huomioimista** koheesiopolitiikassa **parhaalla mahdollisella tavalla** tarjoamalla kaupungeille ja taajamille mahdollisuus osallistua nykyistä enemmän koheesiopolitiikan laatimisen kaikkiin vaiheisiin alkaen kansallisista uudistusohjelmista sekä kehittämis- ja investointikumppanuussopimuksista toimenpideohjelmiin saakka. Komitea toivoo, että kaupunkiulottuvuus otetaan asianmukaisesti huomioon toimenpideohjelmissä, ja toistaa aiemmin esittämänsä toiveen suosia kokonaisvaltaista kaupunkikehittämistä. Komitea toteaa, että kaupunkialueille on hyvin usein tyypillistä merkittävät taloudelliset, sosiaaliset ja alueelliset erot, joihin on vastattava tilanteen vaatimalla tavalla. Kaupunkialueiden kokonaisvaltaisessa kehittämisessä tulisi hyödyntää Leipzigin peruskirjaa, jonka avulla pyritään testaamaan Euroopan kaupunkien kestäväää kehitystä koskevaa uutta yhteistä viitekehystä. Kaupungit on myös nähtävä niiden koko alueen kasvu- ja kehityskeskusina.

36. antaa tukensa Euroopan komission ehdotukselle tarjota toimenpideohjelmien yhteydessä kuntien ja/tai alueiden luottamustehtäviin vaaleilla valituille nykyistä painavampi rooli kaupunkikehittämisstrategioiden laadinnassa ja täytäntöönpanossa. Paikallis- ja alueyhteisöjen sitoutuneisuus ja vastuullistaminen edellyttävät, että asianomaisille **kaupungeille**, vuoristoalueille ja alueille myönnetään yhä järjestelmällisemmin **kokonaistukia**. Alueiden komitea kannattaa kaupunkiulottuvuuden säilyttämistä eurooppalaisen koheesiopolitiikan piirissä. Kaupungit voivat olla

(7) Ks. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 174 artikla: "[Eriyistä huomiota kiinnitetään] maaseutuun, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, sekä saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin."

tärkeitä kasvun ja innovoinnin moottoreita. Lisäksi kaupunki- ja maaseutualueiden suhteiden tiivistäminen voi edistää erityisellä tavalla EU:n taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja auttaa samalla Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanossa. Tämän tehtävän täyttämiseen tarvitaan myös tulevaisuudessa toimia sosiaalisen ja taloudellisen vakauden edistämiseksi sekä kaupunkien ja kaupunkien ongelma-alueiden kestäväksi kehittämiseksi. Nämä toimet tulisi suunnitella ja toteuttaa alueellisten toimenpideohjelmien yhteydessä.

37. pahoittelee, että **maaseutu-ulottuvuutta ei mainita**, vaikka nykyisten määritelmien mukaiset maaseutualueet ja kaupunkien lähialueet muodostavat yli 80 prosenttia unionin alueesta. Komitea kehottaa Euroopan komissiota kiinnittämään erityistä huomiota eri kuntatyyppien –kaupunkialueiden eli (suurten ja pienten kaupunkien) sekä maaseutualueiden väliseen yhteyteen, joka on olennainen osa yhdenmukaista aluekehityspolitiikkaa. Komitea toivoo myös, että maaseutu-ulottuvuus saa aivan oman sijansa tulevassa koheesiopolitiikassa ja että EAKR:sta, ESR:sta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahoituksesta (maaseuturahastosta) rahoitettavat toimet nivotaan paremmin toisiinsa ja niiden välille syntyy nykyistä enemmän yhteisvaikutusta sekä yhteisen strategiakehyksen kautta että toimenpideohjelmien tasolla. Komitea ehdottaa niin ikään, että nykyisestä URBACT-ohjelmasta kehitetään RURBACT-niminen ohjelma⁽⁸⁾, jonka puitteissa kannustetaan vaihtamaan hyviä käytänteitä sekä muodostamaan kaupunkien ja maaseudun ongelmiin paneutuvia verkostoja, ja nivotaan nämä kaksi ulottuvuutta toisiinsa.

38. kannustaa näin ollen **määrittämään** toimenpideohjelmien yhteydessä **territoriaalisen toimintalinjan**, jotta voidaan rahoittaa aluetasoa alemmalle tasolle sijoittuviin territoriaalsiin toimiin sisältyviä hankkeita. Uuden paikallista kehittämistä koskevan lähestymistavan on muodostettava kokonaisvaltaiset strategiset puitteet alueita pienempien yksiköiden kehittämiseksi kaikilla asianomaisilla alueilla riippumatta siitä, onko kyse kaupungista, maaseudusta tai niiden välimuodosta, ja se on otettava huomioon alueellisissa ohjelmissa.

39. pahoittelee, ettei viidennessä koheesiokertomuksessa korosteta riittävästi tiettyjen **alueiden sisäisten erojen** taipumusta kärjistyä. Näille eroille on tunnusomaista muun muassa alueellinen eriytyminen, josta seuraa gettoutumista ja tiettyjen syrjäisten alueiden jatkuvaa rappeutumista. Alueiden sisäisten erojen selvä osoittaminen asianmukaisten tilastotietojen avulla sekä niiden kaventamiseen tähtäävät toimenpiteet auttaisivat omalta osaltaan ottamaan alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteen paremmin huomioon paikallistasolla edellyttäen, että toimenpiteiden hallinnointi tapahtuu aluetasolla.

40. kannattaa tarvetta kiinnittää **enemmän huomiota paikalliskehittämisaloitteisiin**, joita on tuettava nykyistä järjestelmällisemmällä yhteisön osarahoituksella. Osa toimenpideohjelmasta olisi mahdollisuuksien mukaan kohdennettava paikallis-

kehittämisaloitteisiin (esim. kumppanuushankkeisiin jne.). Kyseessä voivat olla alueellisiin tai monialueisiin hankkeisiin⁽⁹⁾ liittyvät tarjouspyynnöt, joilla pyritään kannustamaan tiettyjä julkisia toimijoita (paikallisyhteisöjen luottamustehtäviin vaaleilla valittuja tai julkisten elinten edustajia jne.) ja yksityisiä toimijoita (yrityksiä, kauppakamareita, osuus- ja yhteisötalouden yrityksiä, osuuskuntia, yhdistyksiä yms.) laatimaan ja toteuttamaan yhdenmukaista lähestymistapaan perustuva paikalliskehittämisstrategia⁽¹⁰⁾. Paikalliskehittämisaloitteet voivat edistää huomattavasti paikallisyhteisöjen rakenteiden kehitystä, mikäli tällaisille aloitteille saadaan rahoitustukea mm. teknisen avun ohjelmista.

41. katsoo, että **alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite koskee kaikkia unionin politiikkoja** ja että sen lähtökohdaksi on otettava alakohtaisten politiikkojen ja koheesiopolitiikan soveltaminen johdonmukaisesti toisiinsa sekä kaikkien unionin politiikkojen alueellisen vaikutuksen nykyistä parempi huomioiminen toimintalinjoja laadittaessa. Komitea pahoittelee tässä yhteydessä sitä, ettei Euroopan komissio ole vielä kukaan vastannut komitean sille esittämään pyyntöön laatia alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevä valkoinen kirja⁽¹¹⁾.

42. pahoittelee, että viidennessä koheesiokertomuksessa **ei mainita yleishyödyllisiä palveluita**, vaikka niiden tehtäväkentän ja alueellisen yhteenkuuluvuuden välinen kiinteä yhteys mainitaan nimenomaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 artiklassa ja Lissabonin sopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa N:o 26. Komitea kehottaa jälleen kerran arvioimaan etu- ja jälkikäteen unionin politiikkojen alueellista vaikutusta yleishyödyllisiin palveluihin.

Koheesiopolitiikan toteuttaminen

Strateginen lähestymistapa

43. antaa tukensa sille, että **laaditaan yhteinen strategiakehys**, joka kattaisi koheesiorahaston, Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) ja Euroopan kalatalousrahaston. Komitea toivoo kuitenkin, että neuvosto ja Euroopan parlamentti määrittelevät yhdessä strategiakehyksen ja ottavat kumppanikseen alueiden komitean. Yhteisessä strategiakehyksessä on täsmennettävä näiden EU:n eri rahastojen keskinäiset roolit ja yhteydet sekä niiden yhteydet Euroopan unionin alueilla muihin EU:n rahastoihin, joilla on selvä alueellinen ulottuvuus ja läheinen suhde rakennerahastoihin. Tässä yhteydessä mainittakoon muun muassa Euroopan laajuisten verkkojen rahoitus sekä mahdolliset tulevat ympäristö- ja ilmastorahastot.

⁽⁸⁾ RURBACT-ohjelman lähtökohdaksi olisi URBACT-ohjelman kehittäminen ja lujittaminen RURBACT-verkostosta saadun kokemuksen pohjalta, jotta kaupunki- ja maaseutu-ulottuvuuden välinen yhteys tulee paremmin huomioiduksi.

⁽⁹⁾ Esimerkkinä mainittakoon alueellisen yhteenkuuluvuuden huomioiminen yhdenmukaistavassa lähestymistavassa ohjelmoitaessa rakennerahastotoimia Italiassa kaudella 2000–2006. Nämä yhdenmukaistavat aluehankkeet kattavat seitsemän NUTS II -tason aluetta, ja ne pannaan täytäntöön aluetasoa alempana.

⁽¹⁰⁾ Esimerkkinä mainittakoon LEADER+-ohjelman puitteissa perustetut paikalliset toimintaryhmät.

⁽¹¹⁾ Ks. alueiden komitean lausunto alueellista koheesiota käsittelevästä vihreästä kirjasta (esittelijä Jean-Yves Le Drian, FR, PSE), CdR 274/2008 fin.

44. katsoo, että nykyiset makroaluestrategiat voivat toimia ”**strategisina viitekehyksinä makroaluetasolla**”. Aluestrategiat, jotka määritellään (koheesiopolitiikan kaikkien kolmen tavoitteen pohjalta laadittujen) toimenpideohjelmien yhteydessä, voivat ottaa esimerkkiä edellä mainittujen makroaluestrategioiden ensisijaisista toimintalinjoista.

45. kehottaa Euroopan komissiota tarkentamaan komission ja jäsenvaltioiden neuvottelemien ”**kehittämisen ja investointikumppanuussopimusten**” sisältöä ja niihin liittyviä määräyksiä. Komitea korostaa tarvetta toteuttaa käytännössä kumppanuutta ja monitasoista hallintoa koskevat periaatteet ja ehdottaa siksi, että alue- ja paikallisyhteisöt ovat mukana laatimassa, neuvottelemassa ja panemassa täytäntöön näitä sopimuksia silloin, kun ne ovat välittömästi osallisina kyseisten sopimusten mukaisissa toimenpideohjelmissä. Alue- ja paikallisyhteisöjen on päästävä mukaan tekemään päätöksiä valtakunnallisissa sopimuksissa sellaisten toimenpideohjelmien temaattisten painopisteiden valinnasta ja rahoituksesta, joihin ne osallistuvat.

46. ehdottaa, että ”kehittämisen ja investointikumppanuuksien” ja ”Eurooppa 2020 –strategian täytäntöönpanoon tähtävien alueellisten sopimusten” myötä kuhunkin jäsenvaltioon luodaan **monitahoinen hallintojärjestelmä**, johon osallistuvat eri aluetasot (yhteisö-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistaso) toteuttamalla vahvistettua kumppanuutta paikallis- ja alueyhteisöjen kanssa. Komitea kehottaa varaamaan alue- ja paikallisyhteisöille (julkisten palveluiden osarahoittajina ja -hallinnoijina) tilaisuuden allekirjoittaa alueelliset sopimukset ⁽¹²⁾ ja osallistua täysimääräisesti niiden laadintaan, niistä käytäviin neuvotteluihin, niiden täytäntöönpanoon ja seurantaan. Yhteisen strategiakehyksen tapaan alueellisten sopimusten tulee kattaa koheesiorahastot, EAKR, ESR, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja Euroopan kalatalousrahasto, ja niiden tehtävänä on varmistaa johdonmukaisuus kansallisten uudistusohjelmien kanssa helpottamalla niiden täytäntöönpanoa aluetasolla.

47. on tyytyväinen siihen, että laaditaan nykyisen ohjelmakauden tapaan **toimenpideohjelmiä, jotka ovat** koheesiopolitiikan **tärkein täytäntöönpanoväline**. Komitea muistuttaa tähän liittyen, että Euroopan komission on huolehdittava siitä, että alueyhteisöt osallistuvat kaikilta osin näiden ohjelmien laadintaan, niistä käytäviin neuvotteluihin ja niiden täytäntöönpanoon.

48. kannattaa **vuosikertomusten** laatimista, sillä näin tehdään nykyiseen tapaan tiliä tavoitteiden toteutumisesta ohjelmakaudella. Komitea ei sitä vastoin näe tarvetta ottaa käyttöön uutta arviointivaatimusta ohjelmien toteutusvaiheessa sen jälkeen, kun Euroopan komissiolle on toimitettu tositteet tietystä määrärahaosuudesta.

49. antaa tuensa Euroopan komission ehdotukselle **järjestää säännöllisesti poliittisia keskusteluja** unionin toimielinten

⁽¹²⁾ Allekirjoittajina toimivat alue- ja paikallisyhteisöt on määriteltävä kussakin jäsenvaltiossa keskushallintoa alemman tason toimivalta- jaon mukaan.

toimivaltaisissa elimissä. Komitea on tältä osin Euroopan komission käytettävissä ja tarjoutuu järjestämään täysistuntojensa tai COTER-valiokunnan kokousten yhteydessä keskustelutilaisuuksia jäsentensä kanssa.

50. katsoo Euroopan komission tavoin olevan ensisijaisen tärkeää, että **koheesiopolitiikasta vastaavat ministerit kokoontuvat säännöllisesti neuvoston virallisessa kokouksessa** ⁽¹³⁾ vaihtamaan näkemyksiä ohjelmatyön edistymisestä ja arvioimaan edistymistä asetettujen tavoitteiden valossa.

Kumppanuudet ja hallinnointi

51. katsoo, että Eurooppa 2020 -strategian onnistuminen edellyttää, että se toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja kuntatasolla **monitasoisen hallintojärjestelmän** avulla. Komitea muistuttaa, että on tarpeen tehdä alueellisia sopimuksia joihin alue- ja paikallisviranomaiset osallistuvat nykyistä välittömämmin.

52. muistuttaa, että on tärkeää ottaa käyttöön entistä selvemmät ja **yksityiskohtaisemmat kriteerit, jotka mahdollistavat kumppanuusperiaatteen noudattamisen** laadittaessa, neuvoteltaessa ja pantaessa täytäntöön yhteisön ja jäsenvaltioiden strategisia tavoitteita sekä toimenpideohjelmiä yhdessä alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa. Komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan komission tekemissä arvioinneissa korostetaan alue- ja paikallisyhteisöjen ja alueen yhteiskunnallis-taloudellisten toimijoiden osallistumisen olevan koheesiopolitiikan onnistumisen kannalta ratkaiseva tekijä.

Suorituskyky, ehdollisuus, kannustimet ja sanktiot

53. kannustaa vahvasti paikallis- ja alueviranomaisia optimoimaan **hallinnollisen ja institutionaalisen suorituskykynsä** sekä kehittämään asianmukaisia taloudellisia ja henkilöstöresursseja selvittääkseen mutkikkaista EU:n rahoittamista hankkeista – erityisesti hallinnollisen taakan ja byrokratian osalta. Komitea korostaa tarvetta varmistaa asianmukainen rahoitus, jotta voidaan taata, että alue- ja paikallisviranomaiset pystyvät osallistumaan rakennerahastojen tukemiin suuriin hankkeisiin.

54. **vastustaa jyrkästi** niin kutsuttua ulkoista **makrotaloudellista ehdollisuutta** koskevia sääntöjä, joiden mukaan kuntien ja kaupunkien saatavilla olevia rakennerahastovaroja pidetään kansallisten hallitusten virheiden tai puutteiden takia tai siksi, etteivät kansalliset hallitukset noudata vakaus- ja kasvusopimusta. Langettaessa vakaus- ja kasvusopimukseen liittyviä taloudellisia sanktioita tai kannustimia, joilla on tarkoitus taata makrotalouden ehtojen noudattaminen, on olemassa vaara, että rankaistaan varsinkin alue- ja paikallisyhteisöjä, vaikka ne eivät ole vastuussa siitä, etteivät jäsenvaltiot ole noudattaneet makrotaloudellisia velvoitteitaan ⁽¹⁴⁾.

⁽¹³⁾ Kyseessä voi olla erityinen koheesiopoliittinen kokoukset tai yleisen asiain neuvoston kokoukset, joissa käsiteltäisiin koheesiopolitiikkaa ja johon osallistuisivat koheesiopolitiikasta vastaavat ministerit.

⁽¹⁴⁾ AK:n 1. joulukuuta 2010 antama lausunto ”Talouspolitiikan koordinoinnin tehostaminen”, esittelijä: Konstantinos Tatsis (EL, PPE), CdR 224/2010 fin sekä 2. joulukuuta 2010 annettu AK:n päätöslauselma vuoden 2011 painopistealoista, CdR 361/2010 fin (etenkin kohta 10).

55. kannattaa koheesiopolitiikan tehokkuuden parantamiseen tähtäävää (**sisäistä**) **ehdollisuutta**. Tällaisen ehdollisuuden tulisi liittyä tiiviisti koheesiopolitiikan temaattisiin painopisteisiin, eikä siinä tulisi pyrkiä luomaan yhteyksiä laajempiin rakenneuudistuksiin, jotka liittyvät löyhästi politiikan toimeenpanoon. Ehdollisuudessa tulisi keskittyä niihin rakenteellisiin ja institutionaalisiin ehtoihin, joita tarvitaan varmistamaan koheesioresurssien optimaalinen hyödyntäminen. Ehdollisuuden tulisi olla yksinkertainen, täytäntöönpanokelpoinen, suhteellinen ja ennakkoon tarkastettu.

56. kannattaa **unionin osarahoituksen säilyttämistä**, sillä se takaa ruohonjuuritason toimijoiden sitoutuneisuuden ja vastuullistamisen. Nykyisen ohjelmakauden tapaan unionin osarahoitusosuudet on mukautettava tavoitteittain kunkin alueen kehitystason mukaisesti. Sen sijaan komitea vastustaa kaikkinaista osarahoitusosuuksien pienentämistä: ne eivät saa toimia mukauttamismuuttujina, jos määrärahoja supistetaan toimielinten päästyä sopimukseen tulevista rahoitusnäkymistä. Komitea pohjaa toisaalta Euroopan komission ehdottamaa osarahoitusosuuksien mukauttamista unionin tuoman lisäarvon, toimenpidetyyppien ja edunsaajien perusteella. On olemassa vaara, että tällaiset mukautukset monimutkaistavat tilannetta siinä määrin, että sääntöjä rikotaan, mikä hankaloittaa entisestään hallintoviranomaisten tehtäviä. Komitea toteaa kaiken kaikkiaan, että toimintalinjojen osarahoitusosuuksista on päätettävä kussakin toimenpideohjelmassa, jotta ne vastaisivat asetettuja ensisijaisia tavoitteita.

57. **vastustaa ehdotusta ottaa käyttöön suoritusvaraus**, joka perustuu Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseen, sillä lienee vaikea määrittellä sen objektiivisia jakoperusteita. On olemassa vaara, että suoritusvarauksesta hyötyisivät kaikkein tehokkaimmat alueet eikä siinä otettaisi huomioon joidenkin sellaisten alueiden ponnisteluja, joilla ei välttämättä ole suotuisia alueellisia, taloudellisia tai sosiaalisia olosuhteita, eikä etenäkään sellaisten monitahoisten kokonaisvaltaisten ratkaisujen luonnetta, jotka edellyttävät pitkällistä valmistelua. Suoritusvaraus voisi johtaa siihen, että jäsenvaltiot asettavat tavoitteita, jotka eivät ole erityisen kunnianhimoisia. Komitea katsoo toisaalta, että suoritusvarauksen käyttöönotto, perustettiinpa se yhteisön tai jäsenvaltion tasolle, ei ole tae investoinnin tehostumisesta. Komitea saattaisi sen sijaan kannattaa sellaisen joustovarauksen käyttöönottoa (joka ei perustuisi suorituskykyyn), jonka lähtökohtana olisivat ohjelmakauden aikana ilman eri toimenpiteitä vapautetut määrärahat ja jonka turvin

— joko rahoitettaisiin älykkääseen, kestäväan tai osallistavaan kasvuun liittyviä kokeiluhankkeita

— tai kohdennettaisiin vaikean taloudellisen, sosiaalisen tai ympäristökriisin sattuessa rakennerahastovaroja yhdessä globaalisiaatorahaston ja Euroopan unionin solidaarisuusrahaston kanssa.

58. **myöntää, että on tarpeellista ottaa käyttöön uusia (niin kutsuttuja sisäisiä), tulosperusteisia tukiehtoja**. Komitea katsoo kuitenkin, että rakenteelliseen ehdollisuuteen perustuvan järjestelmän johdonmukaisen soveltamisen takaamiseksi tässä yhteydessä on välttämätöntä määrittellä yleiset, oikeudenmukaiset ja suhteelliset yhtäläisesti kohtelun periaatteeseen perustuvat kriteerit, joiden perusteella on mahdollista selvästi päätellä, täytyykö asetettu ehto. Määrällisten tavoitteiden on palveltava ohjelmajärjestelmän strategiaohjausta, eikä niistä saa aiheutua kohtuuttomia kuluja. Muutamien tulosindikaattoreiden pohjalta määrittelyinä niiden avulla voidaan mitata edistymistä lähtötilanteeseen verrattuna sekä sitä, miten tavoitteet on saavutettu ensisijaisia toimintalinjoja toteutettaessa. Määrällisten tavoitteiden vuoksi ei siis saa langettaa sanktioita, jos toivottuja tuloksia ei täysin saavuteta. Kuten koheesiopolitiikasta vastaavat ministerit totesivat Liègeissä 22. ja 23. marraskuuta 2010 pitämässään kokouksessa, nykyisin on olemassa huomattavia tukiehtoja ja ne ovat osoittautuneet tehokkaiksi. Niitä ovat etenkin säännöt, jotka koskevat määrärahojen vapauttamista, hankkeen päättämistä, valvonta- ja tarkastusjärjestelmien hyväksymistä, liitännäis- ja osarahoitusperiaatteita jne. Nämä sisäiset tukiehdot voitaisiin siis säilyttää ja niitä voitaisiin parantaa.

59. toteaa, että osarahoitusperiaatteen mukaisten alue- ja paikallisyhteisöjen osuuksien ansiosta alueiden komitealla on täysi oikeus osallistua Euroopan komission toivomaan rakentavaan vuoropuheluun ja pohtia tarkemmin viidennessä koheesikertomuksessa kaavailtua **ehdollisuutta** aihetta **käsittelevässä työryhmässä** jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin rinnalla.

Arviointi ja odotetut tulokset

60. antaa tukensa Euroopan komission ehdotukselle **lisätä tuloshakuisuutta** määrittämällä ennakkoon kunkin alueen erityistavoitteiden mukaisesti selkeät ja mitattavissa olevat tulosindikaattorit. Komitea kuitenkin muistuttaa komissiota siitä, ettei tulosten saavuttamista pidä arvioida pelkästään Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden toteutumisen perusteella. Komitea toteaa tältä osin, että asiassa on jo tapahtunut edistystä ohjelmakaudella 2007–2013, kun hankkeita on alettu arvioida etukäteen, niiden toteutusvaiheessa ja jälkikäteen; arvioinneista on tarkoitus laatia selvitys, ennen kuin sitoudutaan jatkotoimiin.

61. kannattaa ehdotusta ottaa käyttöön **muutamia yhteisiä indikaattoreita**, jotka ovat yhteydessä taloudelliselle, sosiaaliseen ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle sekä Eurooppa 2020 -strategialle asetettuihin tavoitteisiin; tällä tavoin Euroopan komissio voi kaiken aikaa arvioida koko ohjelmakautta kattavasti. Suurin osa indikaattoreista on kuitenkin määriteltävä aluetasolla kunkin alueen territoriaalisten erityispiirteiden ja määriteltyjen ensisijaisen toimintalinjojen mukaisesti. Niiden on lisäksi osoitettava, että ehdotettu ratkaisu on alue- ja paikalliskehityksen kannalta välttämätön.

Rahoitusjärjestelyjä koskevat välineet

62. antaa tukensa rahoitusjärjestelyille, joilla pyritään lisäämään yhteisön varojen vipuvaikutusta. Komitea pahoittelee kuitenkin, että komissio soveltaa tukikelpoisuutta määriteltäessä aihekohtaisia rajoituksia. Komitea katsookin, että on välttämätöntä, että jäsenvaltiot voivat päättää millä tasolla (valtakunnallisella tasolla, aluetasolla) rahoitusvälineiden hyödyntäminen on tehokkainta. Välineiden käyttöä on kuitenkin yksinkertaistettava ja selvitettävä tarkemmin, jotta

- helpotetaan EIP:n ja muiden merkittävien valtiollisten, alueellisten tai paikallisten pankkitoimintaa harjoittavien elinten osallistumista rahoitukseen
- kannustetaan alue- ja paikallisyhteisöjä hyödyntämään enemmän näitä välineitä ja varmistamaan niiden täytäntöönpano
- vastataan kaikkien alueiden, niin suurten kuin pienten, tarpeisiin, koska nykyiset välineet on suunniteltu vain suuren mittakaavan toimenpiteitä varten.

63. aprikoi Euroopan komission ehdotusta kanavoida yrityksille myönnettävä rahoitustuki pääasiassa rahoitusjärjestelyiden välityksellä ja käyttää avustukset innovointiin, ympäristönsuojeluun jne. kohdennettavien tukiohjelmien osarahoitukseen. Yrityksille myönnettävää koheesiopoliittista tukea ei pitäisi jättää yksinomaan rahoitusjärjestelyiden varaan. Ne eivät myöskään poista tukien tarvetta, koska kaikkea toimintaa ei voida rahoittaa luotoilla eikä kaikilla elimillä ole mahdollisuutta toteuttaa lainarahoitukseen perustuvia hankkeita. Kriisi on osoittanut, että laskusuhdanteen aikana markkinaperusteiset välineet eivät ole toimiva ratkaisu. Sopivimmasta tukimuodosta päättäminen kuuluu alue- ja paikallisyhteisöille, jotka tekevät valintansa kunkin alueen elinkeino- ja yritysraenteen pohjalta ja ottavat samalla huomioon kilpailupolitiikan sekä varsinkin alupoliittisessa tarkoituksessa myönnettävät tuet.

Yksinkertaistaminen

64. vastustaa kaikkinaista rakennerahastomäärärahojen nykyisen hallintojärjestelmän tuntuvaa muuttamista, jota Euroopan komissio ehdottaa varainhoitoasetuksen uudelleenlaadinnan yhteydessä. Komitea kehottaa Euroopan komissiota säilyttämään nykyisen järjestelmän, joka on alkanut tuottaa tuloksia, minkä virheellisen ja sääntöjenvastaisen toiminnan osuuden pienentyminen osoittaa, ja jota on syytä parannella ja yksinkertaistaa.

65. korostaa, että koheesiopoliittikan tehokkuus ja tulosten parantaminen edellyttävät tasapainon löytämistä menettelytapojen sekä varainhoidon yksinkertaisuuden ja tehokkuuden välillä koheesiopoliittikan käyttökelpoisuuden ja avoimuuden lisäämiseksi. Osa tätä tasapainoa olisi alueiden täysien toimivaltuuksien tunnustaminen alueellisten toimenpideohjelmien hallinnoinnin ja valvonnan alalla. Alueiden komitean tulisi lisäksi

voida ehdottaa ratkaisuja, joilla pyritään yksinkertaistamaan hallintoviranomaisten mahdollisuutta käyttää varoja ja edunsaajien mahdollisuutta saada rahoitusta. Komitea kehottaa myös Euroopan komissiota pohtimaan edelleen yksinkertaistamista, varsinkin jotta edunsaajille maksettavien korvausten maksatusaikaa voidaan lyhentää.

66. kannustaa Euroopan komissiota yksinkertaistamaan edunsaajille maksettaviin korvauksiin liittyviä menettelyjä ryhtymällä maksamaan niin EAKR- kuin ESR-tuet kiinteämääräisinä. Komitea kehottaa jäsenvaltioita tukemaan alue- ja paikallisyhteisöjä, jotta säännöt voidaan panna ripeästi täytäntöön, sillä ne auttavat omalta osaltaan keskittämään ohjelmatyötä odotettuihin tuloksiin.

67. olisi tyytyväinen, jos alueellisiin yhteistyöohjelmiin liittyviä menettelyjä tarkistettaisiin yhteisten sääntöjen laatimiseksi eri ohjelmia varten, jotta jäsenvaltioiden hyväksymiä tarkastusmenettelyjä voidaan soveltaa kumppanitahoihin siten, että pääkumppanien ei enää tarvitse varmistaa toisten jäsenvaltioiden tarkastuksia.

68. varoittaa Euroopan komissiota ehdotuksesta vaatia sekä hallintoviranomaisia että tilintarkastustuomioistuinta esittämään tästedes omat lausumansa. Ehdotuksella ei pidä sälyttää alue- ja paikallisviranomaisille uusia valvonta- ja tilintarkastussääntöihin liittyviä tehtäviä eikä vähentää Euroopan komission vastuuta hallinnon tulkitsijana ja tukijana.

69. korostaa, että varainhoidon valvonnan ja tilintarkastuskäytäntöjen tulee selvästi perustua sääntöjen noudattamiseen ja olla oikein mitoitettuja. Komitea vastustaa painokkaasti "vaiivhaa" tapahtuvaa sääntelyä, jossa hallinnoinnista vastaavia viranomaisia "kannustetaan" toteuttamaan tiettyjä arviointisuunnitelmia myös silloin, kun sitä ei vaadita, ja jossa tarkastajien käyttämät, rahastojen yhteensovittamisesta vastaavan komitean (COCOF) toimittamat vakiomuotoiset tarkistusluettelot sisältävät kohtia, jotka eivät perustu EU:n säännöksiin eivätkä jäsenvaltioiden lainsäädännön vaatimuksiin.

70. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen olla soveltamatta ilman eri toimenpiteitä tapahtuvan varojen vapauttamisen sääntöä ensimmäisenä ohjelmavuonna ja toivoo, että ensimmäisen vuoden menot perustellaan vasta toimintaohjelman päätyttyä. Sääntö antaa mahdollisuuden tasoittaa ohjelmakauden alkuvuivästyksen vaikutuksia. Euroopan komission ja jäsenvaltioiden on kuitenkin pidettävä huoli siitä, että toimenpideohjelmat hyväksytään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta kauden alun viivästyksen vaara pieneneisi.

71. pahoittelee, ettei Euroopan komissio ole tehnyt yhtäkään tuloja tuottavia hankkeita koskevaa yksinkertaistamishdotusta, sillä niiden monimutkainen laskentatapa ei vastaa tarkoitustaan ja se lannistaa potentiaaliset hanketoimijat. Lisäksi komitea kannustaa Euroopan komissiota yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan suurhankkeiden hyväksymisjärjestelmää.

72. kannattaa **kustannusten tukikelpoisuussääntöjen** yhtenäistämistä toimintalohkojen, välineiden ja keinojen osalta yhteisiin strategiapuitteisiin sisältyvien yksityiskohtaisten sääntöjen sekä niihin välittömästi liittyvien täytäntöönpanomääräysten kautta, jotta täytäntöönpanomenettelyt olisivat nykyistä yksinkertaisempia ja sääntöjenvastaisen toiminnan riski olisi mahdollisimman pieni. On kuitenkin huolehdittava tarkoin siitä, että alue- ja paikallisviranomaiset osallistuvat täysipainoisesti tukikelpoisuussääntöjen määrittelyyn yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, jotta varmistutaan siitä, että yhteisön säännöstöä tulkitaan ja sovelletaan jäsenvaltioissa ja alueilla asianmukaisesti ja yhtenäisesti.

Bryssel 1. huhtikuuta 2011

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Mercedes BRESSO
